

Nr 317

Av fru **Gärde Widemar m. fl.**, om ökat statsbidrag till Sveriges elevers centralorganisation.

(Lika lydande med motion nr 270 i Första kammaren)

1962 års ungdomsutredning har 1963, i sitt betänkande "Stöd åt ungdomsorganisationernas centrala verksamhet", yrkat på att SECO (Sveriges elevers centralorganisation) måtte erhålla ett statsbidrag på sammanlagt 60 000 kronor.

SECO har genom att placeras i särställning i utredningens förslag erhållit ett betydligt mindre bidrag än vad som normalt skulle ha utgått. Förutom ett grundbidrag på 25 000 kr. rekommenderas ett instruktörsbidrag på 20 000 kr. samt ett rörligt bidrag på 15 000 kr. för SECO. Departementschefen har avslagit detta yrkande, samtidigt som han under särskild anslagspost yrkat på ett bidrag på 20 000 kr. för SECO:s centrala verksamhet.

Skolöverstyrelsen som yrkat på väsentligt högre bidrag till SECO uttalar i sitt remissvar över ungdomsutredningens betänkande bl. a. följande:

I det skolsamhälle, som håller på att formos i vårt land, bör en organisation som SECO spela en betydelsefull roll. Enligt överstyrelsens mening bör organisationens arbete på allt sätt understödjas och dess status som elevorganisation erkännas. Detta bör ske genom att SECO erhåller instruktörsbidrag, grundbidrag och rörligt bidrag i överensstämmelse med de regler, som föreslås gälla för övriga ungdomsorganisationer.

Under omläggningen till den moderna skolan, främst grundskolan och det nya gymnasiet, har ett av de väsentligaste kraven varit att befästa elevernas förståelse för de principer och värderingar som utgör grunden för den demokratiska samhällsformen. Teoretiskt har detta skett bl. a. genom införandet av ämnet samhällskunskap på alla stadier. Som komplement till detta har självstyrelsen bland eleverna i form av elevråd, genom sitt syfte att ge eleverna möjlighet att praktiskt tillämpa principerna om samverkan och demokrati, mycket stor betydelse. Genom elevrådsverksamhet får eleverna förutom erfarenhet i föreningsteknik, valförfaranden m. m., även under ansvar representera sina kamrater inför lärare, rektor, kollegium etc.

Det självklara värdet av denna verksamhet poängteras bl. a. i skolöverstyrelsens "Läroplaner för grundskolan":

Elevrådet utgör en kanal för kontakterna mellan eleverna och de beslutande eller konsulterande organen inom skolan (rektor, kollegium, föräld-

raföreningarna) för att skapa ökad trivsel och en positiv inställning till skolan och skolarbetet. Vidare är det naturligt att elevråden medverkar i t. ex. föreningsliv och fritidsverksamhet. Det utgör samtidigt genom sina verksamhetsformer en viktig del i skolans samhällsfostran.

Gymnasieutredningen anser i "Ett nytt gymnasium" att elevrådsverksamheten på grundskolan i sina huvuddelar även skall vara tillämplig på gymnasiet. Med hänsyn till elevernas ålder kan man dock ställa än större förväntningar på elevrådets verksamhet på gymnasiet. Gymnasieutredningen fortsätter:

Det är sålunda gymnasieutredningens uppfattning att elevrepresentanter bör ingå som medverkande i gymnasiets arbetsorganisation och ta del av ansvaret i skolan. Skolledningen bör stimulera tillkomsten av elevråd eller elevrepresentation.

Ordningsregler bör, enligt gymnasieutredningen, utformas i samråd med elevrepresentanterna. Vidare bör elevernas representanter i disciplin-nämnden utses genom elevrådet. På gymnasiestadiet anser gymnasieutredningen att elevråden bör, förutom de uppgifter som skisseras upp i grundskolans läroplan, även ta del i undervisningsplaneringen. Elevrådets betydelse ligger inte endast i deras eget ändamål, utan även i den väldiga skola i demokrati som landets 400 elevråd utgör. Genom att kurser, konferenser, elevriksdagar m. m. anordnas av SECO sammanträffar en mycket stor del av ungdomen för att taga aktiv del i samhällslivet.

SECO representerar f. n. ca 300 000 elever vid nära 400 anslutna skolor. Anslutna elevråd finns vid nästan alla högre skolor och ett stort antal grundskolor. Vid grundskolorna kan dock en kraftigt ökad elevrådsverksamhet ske.

Då det ofta på grund av bristande erfarenhet bland eleverna kan vara svårt i starten av elevrådsverksamheten vid grundskolorna, är ett behov av anställda instruktörer från SECO stort. Ett antal instruktörer skulle genom att dels bistå redan bildade elevråd med råd, hjälp och ytterligare skolning, dels medverka till bildandet av nya elevråd där sådana f. n. inte finnes, främst i grundskolan, utgöra ett väsentligt bidrag till det moderna skolväsendet.

Det har kritiserats, att SECO:s elevriksdag och elevråden inte alltid fyller kravet på strikt demokratisk representativitet. Avsevärda förbättringar sker emellertid för varje år, och en stor del av SECO:s arbetsinsatser inriktas på sådana förbättringar. Med ökat ekonomiskt bidrag skulle SECO:s ansträngningar för bättre demokrati inom organisationen och dess elevråd samt för fördjupad demokratisk fostran av eleverna ges ett verksamst stöd.

Bidragsbestämelseerna för SECO bör utformas så, att de möjliggör fyra instruktörsbidrag.

Vi hemställer att riksdagen beslutar att bidrag skall utgå enligt följande tabell:

Grundbidrag	20 000 kr.
Instruktörsbidrag	80 000 kr.
Rörligt bidrag	15 000 kr.

Summa 115 000 kr.

Under åberopande av vad vi ovan anfört får vi hemställa, att riksdagen måtte

1. besluta att bevilja SECO ett anslag på 115 000 kr. för budgetåret 1964/65 för i motionen skisserad verksamhet,
2. till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1964/65 anvisa ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 115 000 kr. förhöjt anslag av 3 076 000 kr., samt
3. besluta att icke anvisa 20 000 kronor under anslagsposten *Bidrag till Sveriges elevers centralorganisation*.

Stockholm den 23 januari 1964

Ingrid Gärde Widemar

S. G. W. Wahlund

Ove Nordstrandh

Oskar Lindkvist